

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Series Romanorum Pontificum Cum Reflexionibus
Historicis**

Kolb, Gregor

Augustæ Vindelicorum, 1727

VD18 14497719

Seculum Decimum Tertium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70934)

SERIES
ROMANORUM
PONTIFICUM.

PARS III.

Seculum Decimum Tertium.

CLXXV. Innocentius III. Anagninus
Italus.

IANNES Lotharius juvenis nobilissimus de Comitum Signiæ natus stemmate, litteris strenuam navavit operam Romæ, Parisiis, & Bononiæ, ubi vis verò locorum virtuti prorsus eximia, Annò ætatis suæ 37. jam creatus summo omnium Electorum consensu Pontifex, auguriò cœlestis columbæ novo electo Capiti infidentis est confirmatus. Augurio huic jam vates præluserat moriturus Cœlestinus III, fuit enim Innocentius III. ille ipse Joannes à S. Paulo D. Priscæ Cardinalis, quem Cœlestinus sibi successorem optavit optatis secundissimis. Constitutus atque confirmatus hac ratione Pontifex Innocentius, summa autoritate regebat Christianos Principes, quorum *Moderator & Ludimagister* per jocum sæpe fuit vocatus. Et sanè in Innocentio Magistrum suum expertus est Philippus Sueviæ & Hetruriæ Dux, Ottonis IV. Imperatoris adversarius magis, quàm æmulus, quem cognitâ causâ ab Impe-

rii solio repulit, Ottonem verò Cæsarem coronavit multa dictò sacramen-
tò promittentem, minimè verò promissis respondentem, & hanc ob rem
anathematis sententiam in se provocantem. Sententiam similem dixit In-
nocentius contra Suenum Norvvegiæ Regem, ob tyrannidem in subditos
exercitam; & contra Vladislaum Polonorum Ducem Sacerdotibus nimis
infestum; pariter etiam contra Joannem Angliæ Regem, ob durissimum
jugum subditis impositum; nec non contra Ludovicum VIII. Regem Gal-
lorum, qui tamen ferè ante latam sententiam resipuit; & tandem etiam
contra Episcopos Herbipolensem, Narbonensem, & Coloniensem, Pon-
tificis dictò minus obedientes. Duriora his omnibus, sed suâ etiam cul-
pâ maximâ, passi sunt Albigenes hæretici, contra quos Galliæ Reges ac
Duces animavit strenuè Innocentius, & quidem tantò Superûm beneficiò,
ut ingens hæreticorum numerus fuerit cæsus, victorum ex parte sex viris
solum desideratis. Majus prodigium vidit Hispania, in qua, Innocentio li-
cèt eminus auspice, contra 400000. Saracenorum pugnârunt Christicolæ
numerò longè pauciores, sed virtute ita majores, ut, ducentis hostium
millibus trucidatis, reliquos in fugam conjecerint, triginta tantùm è victo-
rum, hoc est, Christianorum numero cadentibus. Hactenus Innocentium
severum Ecclesiæ hostium vindicem experti sumus: benignissimus è con-
trario in omnes ferè alios fuit; Carolo enim Bulgarorum Duci coronam
regiam misit; Armenorum Regi regia insignia donavit; Bohemis primum
Regem præfici curavit; Petro Aragonum Regi ipse coronam regiam im-
posuit; Strigoniensi Episcopo Pontificias litteras misit, quibus Hungaro-
rum Regem coronare est jussus. Verbò: omnis generis ac conditionis ho-
mines innumeris pene donis ac beneficiis honoravit, *clementissimus ac
munificentissimus Pontifex* passim vocatus. Hoc eodem authore celebratum
est Concilium Oecumenicum Lateranense V. omnium Conciliorum à nu-
mero & dignitate Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Epi-
scoporum, ac aliorum Patrum, nec non totius orbis Legatorum celeberrim-
um; & ideo *Magnum* dictum. Innocentii III. autoritate etiam quatuor
Ordines celeberrimi Romanam Ecclesiam ornare, ac per orbem univer-
sum promovere cœperunt. Primus eorum venit institutus à D. Dominico
an. 1205. Alter inchoatus à D. Francisco 1209. Tertius est Fratrum Ere-
mitarum D. Pauli I. Eremitæ, in Hugaria à D. Eusebio Strigoniensi fun-
datus

datus an. 1215. Quartus denique à Sanctissima Triade nomen habet, cui in Monte Coelio Romæ initium dedit Joannes de Matha an. pariter 1215. Atque hos Ordines Religiosissimos, velut quatuor Ecclesiæ columnas solidissimas, Honorius III. Innocentii III. Successor solemni ritu Romæ confirmavit. Hæc aliæque plurima singulari encomio dignissima per annos 18. patravit, quibus exactis infirmitati corporis succubuit ultimæ, in qua, teste D. Ludgarde, ob *tria latentia peccata* summè de æterna animæ salute fuisset periclitatus, nisi opem præsentissimam tulisset morientium Patrona maxima Virginum potentissima an. 1216.

CLXXVI. Honorius III. Romanus.

ILLUSTRI Sabellorum genere natus Centiusque vocatus, Perusii omnium suffragiis electus est in Romanum Præfulem. Perusio cum Romam attigisset, mox sacrum bellum, et si Europa pene tota pugnis ac præliis foret intenta, ardore summo accendit, datis ad Hierosolymorum Regem litteris solatio plenis, missis eò tandem etiam Germanorum ac Hungarorum auxiliariis copiis. Tam piam causam in dies promoturus magis, prope Romam in basilica D. Laurentii Petrum, Henrici Imperatoris quondam in Oriente filium natione Germanum, Imperatoris luffignibus ornavit, impositâ tam Petro, quàm hujus conjugi Augustæ Jolanthæ coronâ Imperatoriâ. Friderico II. Imperatori Occidentis in basilica Vaticana an. 1220. similem honorem exhibuit, qui cum in Cæsarem fuisset inauguratus, multâque proficua dicto sacramentò more Antecessorum suorum Ecclesiæ promississet; bellum tamen sacrum potius impedivit, quàm promovit; sacra insuper jura violavit, perjuriò & multiplici scelere interdictum Ecclesiæ in se provocans. His atrociora addere visus est permultis Imperator, dum tristes Ecclesiæ inducias pactus fuerat cum Suldano; à quo equidem Crucis Sacratissimæ Lignum Christianis redditum, urbs verò Damiana à Germanis nuper expugna a, Barbaris rursus fuit restituta, postquam Christi adûm exercitus ad viscera Ægypti usque penetravit, victoria verò penes Ægyptios, aut veriùs loci naturam stetit: devictorum enim Christianorum exercitus Nili fluctibus quaquà-versus erumpentibus pene totus immerfus interiit, stupentibus cunctis ad eventum rei tristissimum Divini Numinis judicia. Tot rebus adversis major quidem esse studeit Honorius, ut novos adderet animos viris Principibus desperatione torpen-

torpentibus; dum verò totus fuit in restituendo bello sacro, atque in conciliando sibi Cæsaris affectu, ab hoc autem inani spe se lactari animadvertit, rerum humanarum maximè pertæsus dissolvi cupiit, ut esset cum Christo, cui se atque Palæstinæ causam totam relictam esse voluit, an. Sed. 10. Salutis humanæ 227. mort.

CLXXVII. Gregorius IX, Campanus.

ANAGNIÆ natus inter Signiæ Comites præclarum nomen sortitus est ob Innocentium III. etiam, cui sanguinis propinquitate fuit proximè conjunctus. Wione teste in Congregatione Camuldulensi D. Benedicū regulam professus fuit, postquam sibi sacræ Scripturæ & tam Pontifici, quàm Cæsarei Juris raram sibi notitiam comparaverat. Ostiensis deinde Cardinalis ab Innocentio III. constitutus, Honorio III. quæ consiliis, quæ auxiliis præstò fuit. Tandem invitus licèt conscendit D. Petri solium, in quo dum bello sacro restituendo intendit omnes animi vires, retardatus magna ex parte fuit ab Imperatore Friderico voti sui, quo se contra Saracenos pro Palæstina obstrixerat, solutionem in dies & annos differente, Italiam verò bellis infestante. Ob has aliasque causas gravissimas anathema ab Honorio III. promulgatum à Gregorio IX. renovatum fuit, quo territus Fridericus Syriam cum exercitu petiit Suldani facillè futurus victor, nisi cum eodem pacem iniisset Ecclesiæ summè noxiam. Interea Gregorius à Romanis civibus majorum more ad restituendam Rempubli cam inclinantibus ter Româ pulsus, ter Romam à periclitantibus Romanis revocatus venit, præcipuè verò tunc temporis omnium expetebatur suspiriis, cum Tyberis eluvio, & hanc secuta tames ac pestis civium plurimos absumpsit. Tot pressus malis Pontifex Gregorius exemplo suo animavit Christiani populi cœtus, ut sibi propitios redderent Divorum favores; eam ob rem etiam totius Ecclesiæ venerationi proposuit DD. Dominicum, Franciscum Seraphicum, Antonium Paduanum, Virgilium Salisburgi Archiepiscopum, & Elisabetham Lusitaniæ Reginam, quorum patrocinis se juvari plurimùm professus est palàm & Pontifex, & Romanus populus. Confirmavit adhæc D. Petri Nolasci novum Ordinem pro redimendis à Saracenorum potestate Hispanis præcipuè institutum. Cæterum Fridericus Imperator etsi denuò Ecclesiæ sacris restitutus, & à Gregorio Pontifice amicissimè habitus; denuò tamen hostis

hostis Ecclesiæ omnium infensissimus ejusdem bona in Italia præsertim summa vi invasit ac rapuit, Romæ etiam exitium ultimum minitatus. Meritò igitur solenni sententia ab Orthodoxorum cœtibus exclusus denuò à Pontifice prorsus immeritò appellavit ad Concilium; quod tamen ne congregaretur à Gregorio, nemo magis impediit quàm Fridericus: Pisano- rum enim opera adjutus Genuam misit classem suam, quæ cùm & numero & viribus superior foret classe Pontificis, hæc à Cæsareanis victa succubuit, Episcopis multis in mare demersis, aliis Neapolim in captivitatem abstractis. Tot ergo malis senioque penitus confectus Gregorius mortem provocavit an. 1241. Sed. 14. propè centenarius, cujus memoriam haud facillè obliterabit ulla natio aut atas, ubi nimirum & quamdiu flore- bunt sacrorum Canonum peritissima Collegia, in quorum solatium in lucem e- didit Decretalium libros, qua in re strenuam ipsi commodavit operam D. Raymundus de Pennafort, D. Dominico par filius & discipulus.

CLXXVIII. Cœlestinus IV. Medio- lanensis.

DIE ab obitu Gregorii IX. trigesimo post dissensiones varias, aut veriùs ob multiplices obices ab Imperatore Friderico positos, Electores Pontificii in Gaufridum Castilionem pernobilè è familia Mediolani natum, & indè Sabinorum Episcopum Cardinalem creatum consenserunt. Breviori tempore Summam Sedem occupavit Gaufridus Cœlestini IV. nomine appellatus Pontifex; die enim ab electione sui octavo supra decimum horam finiit ultimam. Eodem tempore Fridericus Imperator in captivitate durissima detinebat complures Cardinalium, quorum liberatio dum à Ludovico Gallorum Rege Sanctissimo, & Balduino Orientis Imperatore ardentibus & armatis precibus fuit crebriùs ex- petita, annus pene geminus præterfluxit, tanto tempore Ecclesiæ ovili sine Pastore etiam Principe derelicta, lupis palàm impunè grassantibus.

CLXXIX. Innocentius IV. Genuensis.

SINIBALDUS Fliscus ex Lavaniæ Comitum stirpe progenitus, inter D. Benedicti Monachos in cœnobio D. Benigni juventutis suæ an- nos

nos optimè collocavit; Cardinalis deinde D. Laurentii, & demum Anagninæ electus Pontifex Innocentii IV. sibi nomen dedit. Ob Jurisprudentiæ singularem peritiam passim *Canonistarum Splendor & Juris Parens* dictus, totius denique Ecclesiæ Pater jure optimo dici promeritus fuit; qui etsi vellet maximè subvenire Palæstinæ, & Imperio Constantinopolitano; ab Imperatore tamen foeditrago pertinaciter impeditus & impugnatus est adeò, ut Pontifici primùm vitam per trecentos equites Sutrium missos; dein verò per subornatos duos sicarios eripere constituerit. Concilium Lugdunensè hanc etiam ob causam congregavit Innocentius, in quo tamen secus, quàm promiserat, comparuit Cæsar Fridericus, rursus communi omnium Patrum consensu proscriptus atque depositus. Multiplicatæ ob hanc Patrum sententiam injuriæ sunt non modò in Innocentium, sed Clericos ac Monachos universos à Friderico, imò ab hujus etiam filiis Conrado & Manfredo: quorum postremus, sublato violenta morte patre ac fratre, coronam regni Neapolitani è Pontificis manibus sibi porrigi petiit, sed spe sua delusus Saracenorum se amicum probavit; horum enim adjutus auxiliis Innocentii IV. copias fudit ac profligavit. Tanta tulit hic Pontifex, ut majora, imò maxima constanter ageret, inter quæ & hoc numerandum, quòd ante Concilium Lugdunensè Ecclesiæ Cardinalibus rubri pilei usum concesserit cum dictis: essent memores amittendi sanguinis pro Ecclesiæ bono. Et id sanè suadebat necessitas ab Imperatore *sanguinario*, uti Itali vocabant, toti Ecclesiæ imposita. Post finitum Concilium diebus septem continuis egit Innocentius cum D. Ludovico Gallorum Rege, ut belli sacri progressum facerent. Cæterum in Divorum numerum adlegit D. Edmundum Cantuariæ Archiepiscopum, D. Stanislaum & D. Guilielmum Episcopos, ac D. Petrum Martyrem ex D. Dominici familia virum quondam pro Fide fortissimum. Inter Martyres meritò etiam Innocentium numerabimus, si 11. annos in Pontificatu transactos spectabimus, quorum ultimus fuit 1254.

CLXXX. Alexander IV. Anagninus.

RAYNALDUS primùm vocatus fuit, dum à patre Philippo Signiæ Comite genitus inter Innocentii III. ac Gregorii IX. Pontificum pronepotes numerari cœpit. A D. Benedicti deinde Monachis liberalibus disciplinis ritè instructus, cum diu inter Canonicos Ecclesiæ

clesiæ Anagninæ summa cum laude versatus fuisset, ac Ostiensem simulque Veliternum Episcopatum Cardinalis rexisset, ad Pontificiæ dignitatis apicem sublato è vivis Innocentio IV. ascendit. Turbatissima in Imperio res erat ea ætate ob mortem Conradi IV. Imperatoris, Viris Principibus, quem in Cæsarem eligerent, aut postularent, diu multumque hærentibus. Sua-dente demum Alexandro, Imperii Electores minimè Conradinum Conradi Imperatoris filium admodum parvulum, sed alii Alphonsum Sapientem Castellæ Regem, alii Richardum Anglorum Regis fratrem in Imperatorem elegerunt, præbentes ansam viginti annorum interregno; quo temporis intervallo Manfredus Friderici Imperatoris notus, Saraceno-rum amicus, Ecclesiæ hostis infensissimus cum socio sibi simillimo Ezeli-no in Sicilia & Italia tota, præcipuè verò in ditione Pontificia omnia popu-labantur. Pessimè etiam res in Asia & Orientis imperio successerant: D. Ludovicus enim Galliæ Rex crucigerorum militum supremus Dux à Saracenis captus, datâq; auri summâ gravissimâ in libertatem assertus æ-grè in Galliam suam fuit reversus. Interea Michaël Palæologus Con-stantinopoli imminere in dies cœpit magis, erepturus Latinis Imperatori-bus Balduinis Imperium per stratagema Græcis reddendum. Tot jam circumventus malis Alexander IV. Romam ipsam relinquere fuit coactus: Pantaleon enim homo facinorosus è carcere ab amicis clam educus, & vir Senatorius, imò Patritius Romanus constitutus, vni facere extremam Pontifici parabat, qui Viterbium fugiens asyli locò invenit tumultum annò Sedis 6. Christi 1260. postquam doctrinam Wilhelmi Santamoris Pari-siensis Doctoris & flagellantium Hæreticorum sectam condemnavit; me-lioris verò notæ Doctoribus insigniter favit, Christianos Principes ad bel-lum sacrum promovendum animavit, Episcopos permultos officii seriò commonefecit, ac in Divorum numerum D. Claram Monialem adscri-psit, simulque rarissimum miraculum sacris Christi Vulneribus in D. Fran-cisco Seraphico expressum toti Catholico orbi manifestavit, in majus ve-ritatis testimonium additis his aut similibus verbis Pontificiis: *Pontifex A-lexander IV. vidit.*

CLXXXI. Urbanus IV. Campanus Gallus.

EX Sutoris filio Jacobo Trecenti dicto metiri licet, quantus virtuti ac doctrinæ pateat honoris gradus: ex juvene enim Jacobo Jurium peri-

peritissimo creatus Archidiaconus Leodiensis, ex hoc verò Patriarcha Hierosolymitanus, & demum ex Patriarcha consecratus Episcoporum Supremus summorum ac infimorum preces atque suffragia invocavit, testatus orbi universo, sese singulorum ac universorum sacris subsidiis summo perè indigere. Manfredus tunc temporis Italiam armis infestis plurimum infestavit, totum virus, quod adversus Alexandrum IV. conceperat, nequaquam mutato animi affectu in Urbanum IV. exoneraturus. Contra tantum igitur hostem Ecclesiæ D. Ludovicus auxilia misit afflictæ Italiæ, cum copiis illuc veniente Carolo Andegavensi Ludovici Regis fratre: cuius itaque armis succubuit tandem Manfredus, & successu temporis etiam Conradinus Conradi IV. Imperatoris filius Dux Sueviæ ultimus. Cæterum in curis primis nunquam non habuit Urbanus IV. bellum sacrum, cui ut vigorem tribueret maximum, festum diem Dominici Corporis toti Christiano orbi voluit esse sollemnissimum. Eum in finem D. Thomas Aquinas, M. Alberto Magistro par discipulus, composuit sacros rhythmos toti Ecclesiæ hodie dum usitatissimos. Lessum verò cecinit Urbano Ecclesiæ an. 1264. Sed. 3. postquam D. Claræ Regulam comprobavit.

CLXXXII. Clemens IV. Narbonensis Gallus.

GENITOREM nomine Fulcodium haud ignobilem nactus est, qui defuncta conjugē Carthusiam petiit, filius verò ex litterarum studio miles, ex milite maritus factus ex uxore nobili duas spectatæ pudicitæ & virtutis suscepit filias, quæ teste D. Antonino coelestem Agnum secutæ, inter sacras sibi que pares Virgines, vitam morte beatissima coronârunt. Uxore mortua patris vestigia ex parte secutus officio perhonorifico renuntiavit: relicto enim sagò togam indutus à secretis esse studuit D. Ludovico Francorum Regi, à quo, ob raram Jurisprudentiæ peritiam maximi æstimatus, præclarum in aula regia atque inter Doctores adeptus est nomen. Certè Durandus ejus temporis in Gallia Episcopus & Juris-Consultus celeberrimus non dubitavit Guidonem Grossum, postea Clementem IV. *Lumen Jurisprudentiæ* appellare. Verùm & hoc relicto munere consecratus primùm Sacerdos, dein verò Sabinensis Episcopus, & mox Archiepiscopus Narbonensis ab Urbano IV. Cardina-

hum numero fuit insertus, Legatus Pontificius in rebus maximè arduis futurus, Tandem licet absens in Pontificem electus Romamque ex Anglia, ubi Legati munere defunctus fuerat, redux inveteratos belli tumultus sedare laboravit majori velocitate quàm felicitate; contra Manfredum enim continuò vocavit Carolum Andegavensem, quem impositâ coronâ regiâ Siciliae Regem inauguravit. Hic ipse Manfredi, & tandem etiam Conradini Suevorum Ducis ea ætate ultimi victor, victoriam suam turpissimâ vindictâ foedavit, Neapoli in foro publico, spectante immensa propemodum populi multitudine, Conradinum cum Friderico pariter ultimo Austriae Archi-Duce carnificis manu occidens. Instinctui equidem ac consilio Clementis carnificinam hanc adscribunt Historici, præsertim Lutheri affecta imò & alii, Verùm melioris notæ authores Clementis IV. mansuetudinem singularem atque in omnes clementiam toti, ut ajunt, orbi notissimam procul ab hac culpa gravissima abfuisse fatentur. *Vide Reflexiones.* Sedatis Pontifex tantis in Italia tumultibus omnem curam intendit, ut Palæstina è Turcarum eriperetur manibus, Verùm eorundem jugo prorsus barbaro Antiochiam succubuisse, adhæc septem supra decem Christianorum millia trucidata, centum verò facilè millia in captivitatem durissimam abstracta fuisse, subitò tristissimus attulit nuntius, quem tamen nec spectavit, nec expectavit Clemens à morte præventus an; 1268 Sed. 3.

CLXXXIII. Gregorius X. Placentinus,

TRIBUS annis tribusque mensibus Summa Sedes viduata permanfit: monitis igitur D. Ludovici & Caroli Galliae & Siciliae Regum persuasi tandem Purpurati Patres elegerunt Theobaldum è Vice-Comitum stirpe oriundum Placentiae. Quantus hic fuerit jam in flore ætatis suæ, prodidèrè testes litteræ, quibus posteris descriptum ac commendatum voluerunt eidem constituti moderatores; hunc enim in modum de eo scripserunt: *fuit Adolescens Theobaldus nomine, Placentinus natione, nobilis quidem genere, sed moribus nobilior. Hic, quam ex Vice-Comitibus Placentinis originem traxerat, vita munditiâ & venustis moribus condecorare studuit. Hic, quem virum esset producturus in posterum, in primævo suæ juventutis flore monstravit, quia ex tunc ita virtutis insigne in eo retinuit, ut morum normâ spe-*

vulum existeret quàm plurimis honestatis. Juventutis annos emensus ex Italia in Belgium translatus Leodii Canonicum, & Ardvennæ Archidiaconum egit præclare: verùm ab Henrico Gueldero Episcopo, cujus scelera constanter detestatus fuerat Theobaldus, adeò acerbè fuit habitus, ut pedis calce ab eo etiam fuerit impeditus. Relictò igitur Belgiò Hierosolymam iter instituit. In Syria tunc agebat, cùm in Pontificem elegerunt Cardinales Theobaldum; ibi itaque locorum de sui electione acceptò nuntiò, conversa Hierosolymam facie ac voce, eam hīs verbis ex regio Psalte depromptis solatus est: *si oblitus fueris tui Jerusalem, oblivioni detur dextera mea; adhareat lingua mea faucibus meis, si non proposuero te in principio latine meae.* Psalm. 136. Relicta tum Orientis plaga Viterbium in Italiam pervenit, ubi absque mora classem in subsidium Palæstinæ dimittendam jussit expediri. Hanc aliàsque ob causas gravissimas Concilium Lugdunense II. convocavit, cui ipso Supremo Præsidente interfuerunt Patres Græci Latinique ultra mille. Hos inter numerandi venerunt etiam DD. Bonaventura & Thomas Aquinas, quorum hic tamen in via, alter durante Concilio mortuus universæ Ecclesiæ luctum reliquere. Finita Synodo in Italiam redux Alphonsus Castellæ Regem ex Hispania adventantem Imperii coronam relinquere docuit; consulturus verò magis Germaniæ atque Italiæ rebus, Rudolphum Habsburgicum contra quosvis æmulos defendit Imperatorem, cum quo Lausonii res momenti maximi transegit. Expeditionem sacram si ullus Pontificum Christianis Principibus ardentissimè commendavit, is certè Gregorius X. fuit; eodem tamen moriente ipsa fere penitus expiravit, postquam paucis abhinc annis D. Ludovicus sacri belli promotor ardentissimus pestilentiæ morbò fuit extinctus, cæteri verò Europæ Reges occupandæ Palæstinæ spem omnem amisere. Ansam omnittendi belli sacri præbuerunt Græci quoque, quorum schisma instar vulneris nondum bene sanati identidem recrudit magis, cùm tamen paulò antè Latinos inter & Græcos in Concilio novam concordiam stabilire magnoperè laborasset Gregorius; qui dum Aretii Annò 1276, Sed. 4. mortem soli sibi optatissimam in horas singulas præstolabatur, novam eligendi Pontificis methodum, ad decem dierum nempe angustias restrictam introduxit, quem in finem Bullam edidit etiam, haud tamen longo tempore valituram. Demortui Gregorii cadaver laudatissimo

cultu profecuti sunt plurimi, qui multis ab ejus obitu annis nulla sui parte corruptum invēnere.

CLXXXIV. Innocentius V. Burgundus.

PETRUS Tarentasiensis à Tarentasia Burgundiæ municipio vocatus, ob singularem rerum omnium, quæ ex variis ejusdem commentariis elucet, notitiam, licet absens, in Pontificem electus est Aretii. Ex Ordine D. Dominici nuper confirmato in Archiepiscopi Lugdunensis, & mox in Ostiensis, ac tandem in supremi Sacerdotis Sedem, veluti per tres excelsiores gradus ad summum dignitatis apicem enisus est. Hoc in sublimi loco constitutus continuo orbem Orthodoxum circumspexit, ut prodesset omnibus, nemini deesset. Christianos maximè Principes ex morte Gregorii Antecessoris sui languidos, & ad bellum sacrum minùs jam promptos ac paratos animavit, ut Palæstinæ afflictissimæ cum copiis succurrerent. In Italia Hetruscos in perniciem Pisanorum conspiratos, Genuenses quoque ac Venetos inter sese acerrimè decertantes propositâ anathematis poenâ compescuit: Florentinos proinde Pontificis mandato brevè obedientes interdicto Gregorii X. absolvit. Multa alia eaque ardua, ut refert Oldoinus, moliebatur Innocentius, & quidem ad rem Christianam conservandam atque augendam perquam apta & idonea, quæ tamen mors eo in rerum articulo Ecclesiæ acerbissima abruptit an. 1276. m. Sed. 5.

CLXXXV. Hadrianus V. Genuensis.

EX perillustri Flischorum sanguine natus Lovaniæ Comes, Innocentii IV. nepos, septuaginta duorum Cardinalium ex eadem familia progenitorum propinquus Ottobonus vocatus, ab Urbano IV. Legatus, contra Manfredum Siciliæ veriùs tyrannum quàm Regem, cum copiis militaribus missus de Saracenis reportatâ victoriâ triumphavit. A Clemente IV. in Angliam, Scotiam, & Hyberniam abire iussus venit, congregatòque Westmonasteriensi Concilio, convocatis deinde ex Germania & Gallia, annuente Cæsare ac Gallorum Rege, auxiliis rebelles partim Episcopos, partim laicos Principes quæ sacræ quæ profa-

profanis armis Eduardo IV. restituit, Angliæ rebus compositis, bellóque sacro in Synodo Lundinensi universis ejusdem regni Statibus enixè commendato, in Italiam rediit: ita tamen, ut mox in Hispaniam transierit Castellæ, Aragoniæ, ac Lusitaniæ Reges ad expeditionem sacram adhortatus. Ob tot ac tanta in Ecclesiam merita promulgatus denique Pontifex, Rudolphum Cæsarem contra Carolum Siciliæ Regem Romæ infestissimum invocavit; Bullam verò Gregorii X. de Summo Pontifice intra decem dierum compendium à morte cujusvis Antecessoris Pontificis deinceps eligendo, tanquam nimis severam abrogavit, fortassis hanc etiam ob causam è vivis citiùs ereptus, annò scilicet 1276. die Pont. 40.

CLXXXVI. Joannes XIX. dictus XXI. Lusitanus.

EX Medicorum Syllabo in Sacerdotum, dein verò Episcoporum, ac demum Cardinalium numerum transcriptus, etsi à Ptolomæo Scriptore Lucensi haud admodum laudatus, à Platina verò apertè reprehensus fuerit; argumentis tamen ex Veterum Historia petitis eundem hisce encomiis afficit nostri temporis Historicus natione Germanus, sua in Historia Latinus: *Joannes inquit, XIX. Philippum Galliarum Regem, ne arma, quæ in Saracenos vertenda erant, Christianorum cruore imbueret, monitis abster- vuit: Alphonsum Castellæ Regem intentatis censuris, sublato cum Gallis bello, ad ferendum terræ sanctæ subsidium compulit: Paleologum Græcorum Imperatorem, ut staret promissis in Concilio Lugdunensi susceptis, permovit: Guidoni Flandriæ Comiti, qui se expeditioni Syriacæ obstrinxerat, pro instruendo bellico apparatu decimas Flandriæ attribuit. Censum è regnis Angliæ & Hyberniæ pro necessitate Romanæ Ecclesiæ expevit & recep- pit ab Eduardo Rege Anglo. Apocrisarios ad Magnum Cham Tartaro- rum Principem magnò rei Christianæ emolumentò misit &c.* Hisce aliisque en- comiis illud meritò accedit, quod à litteratis obtinuit litterarum & littera- torum æstimator maximus, in quorum subsidium ac solatium amplissimos redditus subministravit, ob id unum reprehensus à multis, quòd de litteris mallet loqui, quàm de Pontificis munere, cujus magnam partem Joanni Cajetano Cardinali reliquit. Haud multis ante mortem diebus
Joanni

Joanni Pontifici astrorum malè peritus prædixisse fertur tempus Pontificatus longum satis, quod tamen mensibus 8. duntaxat duravit; Viterbii enim dum dormiret, repentinâ cubiculi recens constructi ruinâ oppressus post sex dierum intervallum exspiravit, luens fortassis culpam Pseudo-Prophetæ sui & suam, an, 1277.

CLXXVII. Nicolaus III. Romanus.

Sublatâ Gregorii X. Bullâ veluti abjecto frenô Cardinales liberrimi alii Gallum, Italum alii eligendum esse censuerunt, electione Pontificia in sextum usque mentem ob discordias dilatâ. In Joannem denique Cajetanum, seu Nicolaum III. nobilissimis natalibus, familiâ videlicet Urfinâ Romæ progenitum, & post varia in Ecclesiæ emolumentum obita munia in basilica DD. Apostolorum Principis Archipresbyterum creatum consenserunt; cui etiamnum parvulo D. Franciscus Assisias Pontificatus honorem vates prædixerat. Pontificia igitur dignitate conspicuus ita rem egit suam & Ecclesiæ, ut à plurimis fuerit summè laudatus, à nonnullis tamen vituperatus maximè, quod in quatuor partes dividere Romanum cogitaverit Imperium; Carolum verò Sicilia Regem plus æquò persecutus fuerit, adimens eidem præter alia Romani Patritii titulum. Adidè e Historici quidam, Nicolaum affectui amoris nimio in affines & suos consanguineos indulgisse. Duos certè Reges de sua familia creare secum jam statuisse fertur, quorum alter Hetruriæ Rex Gallos, Siciliam & Neapolim tenentes, in officio contineret: alter Rex Longobardiæ montanos Germaniæ populos à superiori Italia procul arceret: duo Reges reliqui Germaniæ & Hungariæ cum superiori Austria & finitimis regionibus præfiderent, quorum prior ex Rudolphi Habsburgici filius, posterior ex ejusdem Rudolphi filia Caroli Martelli Hungarorum Regis conjugis filius descenderent. Quanti hæc nova Nicolai Pontificis desideria æstimârint cum Romanorum Imperatore Germaniæ Viri Principes, haud liquet; ex horum tamen omnium consensu Exarchatum Ravennæ Pontifici restitutum à Rudolpho Imperatore fuisse, testantur Bulla & privilegia Vaticanæ bibliothecæ præsentissima. Bullam alteram priori adjectam inveniri ajunt, qua cautum voluit, ne ullus Romanorum Impera-

Impera-

Imperatorum deinceps, aut Regum aut quisquis alius Romani Patritii nomine gloriaretur, constitutis eorundem loco duobus Prosenatoribus, soli verò Pontifici servatò Patritii titulò. Cæterum dum Romam novis legibus ac ædificiis tum sacris tum profanis restaurare bene instituit, ferè cum Alberto M. Ratisbonæ Episcopo, suo tempore inter Doctores etiam miraculo extinctus est an. 1281. Sed, 3, non completo.

CLXXXVIII. Martinus II, dictus IV. Gallus Campanus.

SIMON Mompitius de Bria vocatus, post gravissimum inter Cardinales Electores dissidium, mense tandem ab obitu Nicolai III, sexto electus est Pontifex vel ob id etiam, quòd hujus electionem Sicilia Rex Carolus multum videretur ambire, & eam approbare Cardinales Regi Carolo additi, qui, testante Oldoino, in additionibus ad Ciaconium, tanto animi ardore Simonem de Bria D. Cæciliae Cardinalem ad Pontificatum evexerunt, ut respicienti Pontificios honores scissa veste purpurea vim illi plusquam amicam intulerint, diuque oblucenti Supremi Præfulis ornamenta injeckerint. Pontifex itaque confirmatus Regi Carolo, honoris causâ ad novum Pontificem venienti, Romani Patritii nomen ac honorem continuo restituit, ut haberet uterque contra Romanæ Sedis & regni Siculi hostes amicum potentissimum, Martinus nimirum Pontifex Regem, Carolus verò Rex Pontificem. Et sanè utrumque amicis indigere potentissimis demonstrârunt Vesperæ Siculae, seu millium Gallorum octo cædes, quam pene eadem vespertini temporis hora in Paschate peractam secuta est brevi Caroli filii navalis clades & captivitas, atque ob hanc patris Caroli fatalis infirmitas. Hanc tamen præcesserunt Petrum Aragonem inter & Carolum Reges pugnae & simulatum duellum, à Carolo ob captivitatem filii Petro oblatum, ab hoc verò ex industria declinatum victoriæ fructus præ periculis æstimante. Subsecuta est etiam anathematis sententia in Petrum victorem ejusque hæredes à Martino Pontifice promulgata, quam tamen parvi faciendam esse existimavit novus Siciliae Rex, qualem se invito Pontifice constanter gessit Petrus. Castellæ Regem eodem tempore contra Alphonsum patrem agebat Sanctius filius, contemnens Pontificis litteras & patris monita. His igitur multis-

que aliis pressus adversis succubuit Martinus annò 1285. Sed. 4. constanter immemor suorum cognatione sanguinis proximorum, quos *se se mundo reliquisse* aiebat persæpe, ut Ecclesiæ non sua bona possedisse meritò fuerit visus omnibus; administrator hac in parte integerrimus, à patria verò & popularibus suis vix satùs alienus fuerit; quem tamen nævum vel omnino excusat, vel plurimùm extenuat vitæ integritas, sat perspicuis post mortem Martini miraculis comprobata.

CLXXXIX. Honorius IV. Romanus.

DIE à Martini II. morte quarta Cardinales Perusii ad novi Pontificis electionem convocati Jacobum Sabellum Romæ illustri sanguine ortum, dein verò Diaconum Cardinalem S. Mariæ in Cosmedin sine suffragiorum discordia elegerunt. Totius Ecclesiæ Pater confirmatus Honorius exemplò Martini II. Prædecessoris sui vix motus, suorum nepotum plùs æquo memor fuisse traditur, quorum nonnullos ex Ecclesiæ proventibus supra statum suum pristinum extulisse notatus fuit. An verò hæc nota à zolis potiùs, quàm æquis rerum æstimatoribus fuerit inscripta, incertum reliquère authores: fratri enim Pandulpho roganti, ut ad sui memoriam Cardinalium Collegio quosdam ex propinquis suis adscriberet, respondisse fertur à multis: *monumenta, quæ ab aliorum factis penderent, esse fallaces atque inanes merces; ad Romanam purpuram viros tantùm probos ac doctos assumendos esse.* Benignissimus aliàs in omnes, severum se probavit Petro Aragoniæ Siciliæq; Regi, & hujus conjugii Constantiæ cum filio Jacobo, quos sacro fulmine configendos esse existimavit, exemplum hac in parte Martini II. secutus. Caterùm unà cum fratre Pandulpho podagræ doloribus vexari non rarò solebat; uterque tamen fortiter egit; Honorius nimirum summum munus adimplendo, frater verò graffatores ex Italia ejiciendo. Mirantibus proin utriusque fratris præclara gesta inter ejuscemodi morbi dolores exhibita, respondere uterque etiam solebat, *capita non pedes oportere imperare.* Imperabat autem Honorius annis solùm duobus, post quos hebdomade sancta die Jovis à cœna Domini nominatissimo mortuus an, 1288.

CXC. Nico-

CXC. Nicolaus IV. Asculanus Italus.

EX pestilentia morbo præter ingentem hominum multitudinem septem Cardinalium rapiente, cæteros verò omnes præter Nicolaum procul pellente Sedes Pontificia decem mensibus novum Pontificem expectavit, quam denique implevit unanimi Electorum calculo probatus tum Mauritius, dein verò Nicolaus appellatus, ex familia D. Francisci, cujus quondam discipulus in paucis gratissimus fuerat. Supremum dignitatis gradum bis jam ante deprecatus animo maximè serio ac efficaci, vice tertia repullam dare non est ausus: factis tamen & verbis testatus fuit apertissimè, *malle se infimo vel in culina manuum labore occupari, quàm tantis curis fatigari.* Necessitatem itaque in virtutem vertens autoritate sua commovit Alphonsum Petri Aragonum Regis filium, Jacobi verò Siciliae tunc Regis fratrem, ut Carolum Claudum Caroli Andegavensis filium post quinquennii captivitatem liberum dimitteret. Libertati igitur restitutum Carolum Siciliae Regem coronavit totâ Sicilia exacturus Alphonsum, quem usurpatorem Siciliae potiùs, quàm legitimum Regem exemplo priorum Pontificum fortè persuasus agnovit. Ptolemais Syriae urbs ab Ægyptiis tunc temporis fuit expugnata adeò, ut 70000. hominum cæsa, 60000. verò juvenum, puerorum ac virginum præ cæteris avidiùs à barbaris in captivitatem abstracta fuisse memorentur. Tam tristium novorum nuntiis accessere malorum prodromi alii, qui Christianorum Principum ad bellum sacrum capeffendum tarditatem nuntiabant. Malorum in Europa cumulum auxit senectus, & denique mors Cæsaris Rudolphi annò Christi 1291, quam secutum est proximè bellum in Germania ob novi Cæsaris electionem difficillimum. Atque hæc fuere aliæque negotia gravissima, quæ sæpe gemitus, imò & animam exprimebant Nicolao an, 1292. Sed. 4.

CXCI. Cœlestinus V. Neapolitanus.

DIVI Benedicti Regulis vel à puero in solitudine assuetus fuit, ut eundem D. Patriarcham suâ vivendi normâ vel æquârit, vel rigore sibi uni durissimo superârit. Ita profectò credere docuit Petrus Cardinalis

dinalis Aliacensis teste calamo proprio Historicus veritatis studiosissimus, Hæc Cœlestini tum nova tum antiqua Deo placendi methodus plurimos attraxit amulos, qui licet à D. Benedicti Regula haudquaquam diverſi in Concilio Lugdunenſi à Gregorio X. Pontifice Maximo accepere novi Ordinis confirmationem, eo quòd Cœleſtinus licet valetudine ſiniſtra plurimum impeditus eò venire contenderit, vegetiori animo corporis malum ſuperante. Nicolao IV. è vivis erepto Petrus de Morono tum appellatus Eccleſiæ notiffimus præter omnem ſpem ſuam Pontifex fuit electus, poſtquam duobus annis tribusque menſibus Sedes Romana ſuo erat deſtituta Capite, Cardinalibus aliis Italum, aliis Gallum proponentibus, nunquam in eundem conſentientibus. Petrus igitur jam Pontifex Cœleſtinus V. deinceps nominandus Gregorii X. Bullam de electione novi Pontificis ultra decem dies haud differenda denuo introduxit. Diſplicuit præter pauca alia in Cœleſtino nova hæc conſtitutio Purpuratis Patribus, quam diſplicitiam præter multa alia cùm probè intellexiſſet Pontifex verè Sanctiſſimus, quia humillimus, Bullam aliam conſcripſit, qua Pontificis ſpontaneæ renuntiationi robur ac valorem ineſſe orbi univerſo teſtatum voluit. Acceſſit continuò Bullæ unanimis Patrum Purpuratorum approbatio, cui itaque ut firmiſſimum robur adderet Cœleſtinus, officio ſuo palàm renuntiaſſe poſt Sedis menſ. 7. an. 1294. relinquens Renuntiationis formulam toti poſteritati teſtimonium. Tam principium, quàm finem Pontificatûs hujus probaſſe viſum eſt cœlum; claudum enim in pedes erexit, dum vocatus Romam pervenit, & dum Romæ ampliùs recuſavit eſſe Summus Pontifex. Primi miraculi fuere teſtes præſentiſſimi præter innumeros alios duo coronata Capita Reges Neapolis & Hungariæ, quos inter medius mulo infidens Cœleſtinus Romam petiit Pontificatûs munus inchoaturus, & omnium primus inter vivos finiturus.

CXCII. Bonifacius VIII. Cajetanus.

NEFAS eſt dicere, Bonifacium hunc ambiſſe per fraudes & quidem à fictitiis etiam umbris petitas Pontificiam dignitatem: inimicis enim fidem haberi Jus vetat maximè, dum rem malam affirmant, quam tamen teſtimoniis non confirmant. Inter inimicos autem fuere facilè maximi Philippus cognomento Pulcher Galliæ, & Fridericus Siciliæ Reges, quorum prior bona & jura Eccleſiæ invadere, Pontifex

Pontifici in rebus cunctis contradicere, eundem capere, judicare & condemnare haud formidabat. Regum horum posterior Fridericus, regnum Siciliae suum dicere, & armis vendicare perrexit, etsi Carolo Claudio e captivitate Hispanica libero reddendum esse plures ordine Pontifices iudicassent. Philippi & Friderici partes deserto Pontifice amplexi sunt Jacobus & de Columna, uterque Romanam purpuram vir insignis. Hi Pontificis & hujus amicorum potentiam veriti securitatis aut seditionis majoris causam potius, Galliam petiere, ubi cum Philippo Rege Bonifacium Pontificem contra leges promulgatum, suam verò Sedi restituendum esse Coelestinum V, ore & calamo palam pronuntiabant. Hunc igitur Bonifacius non tam æmulationis, quam novi schismatis evitandi causam perhonestæ custodiæ mandavit. Ea ipsa ætate Albertus Rudolphi Habsburgici filius, Adolphum patris in Imperio Successorem, post acerrimas pugnas victor manu propria occidit; quâ obtentâ victoriâ ipse ab Imperii Electoribus Imperator electus Bonifacio fermè in annos geminos displicuit. Pontifici itaque placiturus Albertus exemplò quorundam retrò Imperatorum jura Pontificia laudavit, Carolum M, nec non alios Romanorum Imperatores Pontificia etiam potestate assumptos esse palam confessus. Caterum Bonifacius ex Gallica captivitate amicorum auxiliò elapsus, & Anagninam Romam reversus triumphantis more à populo Romano receptus fuit. *Vide in Reflexionibus Responsum VIII.* Calidam paulò post febri incensus fatis concessit, Sedis annò 8. Christi 1303. postquam D. Ludovico IX. Galliarum sacros Ecclesiarum honores decrevit, annumque Jubilæum celebravit, & varios hæreticos condemnavit à probis laudatus maximè, & laudandus in rebus omnibus, si fortè spiritum Eliæ, ut ajunt, excipiamus.

Reflexiones Historicae supra Seculum XIII.

OCTO supra decem præsens hoc Seculum vidit Pontifices, ex quibus tamen nullum facile invenerint, quem sua laude non dignum censeant Catholici; invenisse se tamen existimant A Catholicis, quod vel admittæ hæreses, vel alterius gravissimi erroris insimulent. Audiamus igitur nunc singulorum, nunc univer-

rum accusatorum querelas, ut nunc singulorum, nunc univerforum Pontificum vel innocentia, vel quaecunque demum pravitas & nobis & adversariis patefcatur. Et en! inter pravorum Pontifices ab Heterodoxis censoribus numeratus est

- I. Innocentius III. qui cap. *per Venerabilem, qui filii sint legitimi &c.* Legem Veterem in Deuteronomio contentam nondum planè esse abrogatam. Pugnatum autem hoc Decretum Innocentii cum Decreto D. Petri Act. 15.
- II. Idem Innocentius celebravit Concilium Lateranum V. in quo laici prohibuit sub specie Calicis sacram Synaxin sumendi copiam.
- III. Idem in eodem instituit *Confessionem Auricularem.*
- IV. Innocentius IV. Conradum IV. ex Suevorum Ducum sanguine Imperatorem ultimum non modò Imperii coronam, sed vitam ipsam spoliavit per sicarium Manfredum Conradi fratrem ex Friderico II. spurium.
- V. Alexander IV. conatus est Suevorum Ducum stirpem penitus eradicare.
- VI. Clemens IV. consilium dedit Carolo Andegavensi occidendi Conradinum & Fridericum, hunc Austriae Archiducem, illum Sueviae Ducem, utriusque stemmatis surculum ultimum.
- VII. Nicolaus III. fuit vel author, vel adjutor Petro Aragoniae Regi, ut pararet 9000 Gallorum stragem, quam *Vesperas Siculas* appellarunt.
- VIII. Bonifacius VIII. inaudita hactenus fraude comparavit sibi Pontificis dignitatem, dum per tubum acusticum Coelestinum IV. his à Pontificatu conservando absterruit vocibus: *Coelestine, Coelestine, dimitte Papatum, si vis salvus fieri: negotium supra vires est.*
- IX. Idem mortuus est in vinculis eo fato extinctus, ut vel fame, vel furore adactus suas ipse arroserit manus. Ejusdem proinde vitae compendium his paucis comprehensum est verbis: *Bonifacius intravit ut vulpes, vixit ut leo, mortuus est ut canis.*
- X. Idem promulgatò Jubilaeò omnibus omnium noxarum veniam promisit, datis tamen pro scheda pecuniis; qui modus acquirendi multos florenorum milliones Pontificio aërio attulit.

Respon-

Responsio I. ad I.

SI magis sapere, quàm delirare studerent Pontificum Momi ac Zoili, facile Innocentii III. sensum ac mentem assequerentur, quem super Deuteronomii libro in allato capitulo nobis reliquit; aliud enim non intendit dicere, ut vel obiter legenti patebit, quàm multa contineri in Deuteronomio, quæ per novam Legem haud abolita, sed magis fuerunt confirmata. Edicito enim, an non observare oportet, quæ Moyses in Deuteronomio scripsit de Mandatis Decalogi observandis? qua de re tibi occurrerit cap. 4. 5. 6. An non vitanda locietas gentium, ut evitetur idolorum cultus? ut habetur cap. 7. An non reportatæ de hostibus victoriæ DEO potius, quàm victori homini sunt adscribendæ? veluti meminit cap. 9. An non solvendæ decimæ? de quibus meminit cap. 12. Hæc sanè alia multa in Deuteronomio expressa vigorem suum etiamnum in Lege nostra retinuerunt. Atque hæc mens, hic sensus fuit Innocentii III. in cuius sententiam absque mora abibunt illi, quibus dominatur ratio, nec sinister imperat affectus.

Responsio II. ad II.

CUM Coburgensibus hic denuo certandum est Academicis, quibus placuit in suis discursibus Academicis Lipsiæ editis asserere, Innocentium III. fuisse, qui sub specie Calicis sacram Synaxin sumendi copiam laicis ademerit. Certandum, inquam, hic est, sed certamine perlevi & admodum facili, dum ipsimet Antagonistæ sua nobis quadantenus porrigunt arma, ut vulneri magis pateant: sunt enim hi, qui cum errante Gratiano etiam ipsi errârunt vehementer, cum de Gelasio Pontifice scripserunt, eum docuisse, *sine ingenti sacrilegio non posse sumi unam Eucharistiæ partem sine parte altera, atque adeò vel nunc totam errare Ecclesiam, vel errasse Gelasium*; cum tamen Gelasius hoc solùm hic docuerit, nimirum quòd post injunctum omnibus ab Ecclesia Præceptum de utraque Eucharistiæ specie sumenda, non liceat cuiquam absque sacrilegii crimine alterutram tantùm speciem sumere. Vide hac super re Seculi V. Reflexiones: vide etiam D. Gelasium inter Pontifices ordine LI. Ex his autem aliisque Heterodoxorum allatis dictis haud obscurum est, primis Ecclesiæ temporibus non minùs usitatum fuisse, ut laici sub una duntaxat specie S. Synaxim sumerent, quàm hoc nostro tempore ex Ecclesiæ

clesiæ Præcepto usitatum est : aliàs enim D. Gelasii mandato opus non fuisset, ut sub utraque specie Evcharistiam sumerent homines non Sacerdotes. Etsi igitur Innocentius III. in Concilio Lateranensi præcepisset (cujus tamen Historici passim non meminere) ut sub panis duntaxat specie porrigeretur laicis Evcharistiæ Sacramentum, probè id factum fuisse non diffitendum foret; ignorare enim primò non poterat, ita in usu positum fuisse primigeniæ Ecclesiæ. Secundò ignorare non potuit, ex Ecclesiæ arbitrio pendere, nunc unam S. Evcharistiæ speciem, nunc utramque fidei populo concedere, si varii rerum eventus varietatem in Ecclesia deposcerent. Et profectò deposcebat eventus rerum tum novissimus; Albigenes enim & Waldenses præcipuè hæretici circa an. 1180. & seq. præter hæreses permultas contra Evcharistiæ Sacramentum novos sparserunt errores in vulgus. Albigenes & Waldenses post paucos præter alios secutus est Almaricus seu Amorriscus hæreticus, qui cum aliis tempore Innocentii III. docere vel coepit vel perrexit: *JESU Christi Corpus non aliter in Pane Evcharistico existere, quàm in alio pane &c.* Quibus itaque omnibus ut ritè occurreret Ecclesia, Præcepto opus fuerat laicis potissimum injungendo, ut nimirum sacro reficerentur pabulo sub specie panis contento. Innocentius itaque III. in quo redarguendus sit, haud dispicio.

Responsio III. ad III.

AT modò occurrit solœcismus grandis ab eodem Innocentio III. admissus, dum *Confessionem*, ut ajunt, *Auricularem* instituit. Verum enim verò æquiori jure dicamus nos; occurrunt modò Heterodoxorum solœcismi grandes, dum asseverare pergunt, vel ab Innocentio III. vel alio Pontifice institutum fuisse Pœnitentiæ Sacramentum. Ostendunt enim

Primò, se necdum bene percepisse, quid nominis aut rei veniat Sacramenti nomine; Sacramenti namque nomen tale est, quo non res humana sed Divina, non hominis, sed DEI institutio significatur; consequens igitur est, ut Sacramenti nomen non mereatur ejusce rei institutio, quæ ab institutore duntaxat homine procedit. Unus DEUS in carne humana apparens homini Sacramentorum author extitit. Ita credidit Ecclesia Romana, ita nunquam non credidit Fide firmissima & infallibili.

Secundò ostendunt Heterodoxi, se nescire penitus Decreta Zephyrini III. Seculi Pontificis, inter quæ & hoc numerandum venit, quo annuæ fidelium

fideliū communioni, uti vocamus, tempus Paschatis designavit; in Ec-
clesia autem Romana inauditum & omnibus ritè credentibus haudqua-
quam cognitum est, cuiquam integrum fuisse, sacram Synaxin sumere,
antequam conscientiam prævia exomologesi expiasset.

Tertiò ostendunt, se nequaquam voluisse Annales Religiosorum Or-
dinum, quales sunt DD. Augustini, Benedicti &c. in quibus vel obiter quæ-
rentibus patebit, plurimos viros ex iisdem antiquissimis Ordinibus exti-
tisse, qui Pontificibus, Imperatoribus, & Regibus à Confessionibus fuerunt
jam VI. VII. VIII. & sequentibus Seculis. Et hem! haud obscure confite-
tur id ipsum Hübnerus, dum tom. 7. fol. 161. asserit, *Ludericum Herbi-
polis Episcopum fuisse quondam Sacellanum & Caroli M. Imperatoris Confessa-
rium; ab anno autem 800. usque ad annum 804. vixisse eum Supremum in Fran-
conia Antistitem.*

Quartò ostendunt, perparum se versasse Historiam Ecclesiasticam;
hanc enim si sedulo lectitassent, Lectores haudquaquam latere potuisset,
quales Seculis singulis hæretici Ecclesiæ bellum indixerint. Igitur vel me
duce, aut si malint, me comite ad antiquiora redeant Secula, & mox inter
multos Seculi VI. hæreticos numerabimus Jacobitas, qui ex variis Euty-
chetis, Dioscori, Severi & aliorum centonibus vexillum sibi consarci-
narunt, ut conductis copiis bellum Romanæ Ecclesiæ indicerent. Iidem
verò jam tubis suis has etiam voces spargebant: *Confessio Auricularis inuti-
lis est, cum satis sit soli DEO confiteri.* Procedant jam mecum ad Seculum
VII. in quo Albanenses offendemus hæreticos, qui præter 24. aut plures
errores hunc etiam suâ buccinâ in vulgus sparserunt: *is, qui
peccatum ullum admisit, nec potest, nec debet Sacerdotibus confiteri.*
Omissis deinde pluribus ascendant mecum ad Seculum XII. usque, in
quo circa annum 1176. occurrent nobis hæretici Albigenes, qui primùm
in provincia Tolosana præter crassissimos errores etiam hunc pro-
pugnârunt: *peccata in tribunali Sacerdotibus non sunt exponenda.* Se-
cutæ sunt Albigenes mox Waldensium turmæ, quæ licet ab Albigenibus
in multis diversæ, in tantum tamen convenerunt, ut palàm defenderent,
Auricularem Confessionem esse abrogandam. Cum itaque Seculo duode-
cimò Waldenses & Albigenes, septimò autem Albanenses, & sexto Ja-
cobitæ &c. Auricularem Confessionem jam introductam suppo-
nant, quo pacto Innocentius III. Seculo primùm decimo quarto introduxit?

Multum laudis aliàs tribuere consueverunt Academici Coburgenses, Hübnerus & Scriptorum alii Lutherani Waldensibus & Albigenibus: horum igitur auctoritati & hoc dabunt, ut eorundem dictis de Confessione Auriculari dudum instituta fidem tribuant.

Quintò ostendunt, sese nec ipsius sui Lutheri libros probè inspexisse, in quibus aliàs procul dubio deprehendissent, Confessionem Auricularem ab ipso Luthero tanquam rem valdè utilem commendari, quamvis non necessariam agnosci. Id ipsum placuisse uni alterique Viro in Germania Principi haud ita pridem fama fuerat: spargebatur enim, deliberasse eosdem Viros Principes, an non suis subditis Præceptum de Auriculari Confessione injungerent, ut hac ratione licèt ipsi non admodùm probi, improborum tamen subditorum mores emendarent & à furtis maximè absterrent, probè memores oneris restitutionem bonorum ablatorum exigentis. Imò Confessionis Auricularis beneficium agnoverunt vel ipsi cives Augustani Catholicis mixti non Catholici, qui malunt persæpe conducere famulos Romana Sacra profitentes, eò quòd experientia ipsos docuerit, hos famulos à furtis domesticis longè remotiores esse, quàm Lutheranos. Nullam item facilè restitutionem bonorum fieri à Lutheri filiis, bene tamen, ut etiam ipsi fatentur, à Papistis.

Sextò ostendunt, quàm imperitè scribant & colloquia misceant de Præceptis, quæ Juris Divini, & iis, quæ humani sunt fori: Confessionem quippe Auricularem à DEO Præceptore vim obtinuisse ac valorem, Romana docet Ecclesia; verni autem e. g. jejunii consuetudinem Apostolorum ætati jam notissimam in Legem Ecclesiasticam seu humani Juris Præceptum transiisse non minùs fatetur Romanorum Ecclesia. Lutherani verò Præceptum hocce utrumque componunt, & confundunt, partum Pontificis Romani spurium dicunt interpretes jurium prorsus spurii. Cedamus verò tantisper his interpretum turbis, & fingamus, Præceptum de Auriculari Confessione singulis ratione utentibus injunctum, à Pontificum Romanorum quopiam originem suam ducere haud secus, quàm Præceptum verni jejunii. O! quàm facilis res foret permultis Catholicorum virorum ac fœminarum, quibus ob Auricularem Confessionem res solet esse oppidò difficilis! quàm facilè enim ob gravis momenti causam nunc vir, nunc fœmina dispensationis beneficio eximi potest à Lege jejunii, tam facili brachio eximi posset à Lege Confessionis. Pontificia sanè Sedes per-

petuis

petuis fatigaretur libellis supplicissimis, ut nunc ob veras, nuac ob confictas rationes non negaretur exemptio à Lege Confessionis, & quidem ante alios Viris Principibus, viris valdè opulentis, hominibus enormium scelerum turpitudine infectis &c. Nega hæc, si potes, & negantem te convincent libelli supplices innumeri, qui vel ad Romanum Præsulem vel minores Episcopos mittuntur annis singulis, ut non negetur relaxatio à Lege jejunii. Ostendesis verò vel unicum libellum supplicem per septendecim Secula ad Curiam Romanam datum, in quo petita fuerit relaxatio à Lege Confessionis, Exploderetur profectò ab universa Ecclesia tanquam emotæ mentis homo, qui se ita supplicem, aut veriùs simplicem probaret oblato libello suo supplici. Fac idcirco, Hübner, & tecum tui focii, ne similis explosio vos excipiat, qui tam parùm distinguere nostis inter Leges Divinas juxtà atque humanas.

Responso IV. ad IV.

REPETO hinc verba superiùs à me meis adversariis inculcata. Est nempe Theologis ac Jurisperitis regula notissima: *Tamdiu quis præsumitur esse bonus, quamdiu non probatur malus.* Item *crimina non præsumuntur, sed probantur.* Has regulas si sibi notiores fecissent Historici non Pontificii, tunc magna librorum pars lucem nunquam aspexisset. Postulat Hübnerus Innocentium IV. Alexandrum IV. Clementem IV. Nicolaum III. & alios hujus Seculi Pontifices pessimorum criminum, quorum tamen nec umbram probat. In repetendis ac recensendis Veterum gestis primum sibi perpetuò locum vindicat probatorum Scriptorum autoritas, cum diversissimarum rerum circumstantiis bellè concordans. Authorem verò Hübnerus nullum adducit, ipse sibi author sufficientissimus; contra ipsum verò tot authores pugnant, quot de Pontificibus non malè præoccupatò calamò scripserunt. Lege, si placet D. Antonium, Platinam, Ciaconium & quosvis alios præsertim RR: omnes certè Innocentium IV. modis omnibus probant, Fridericum verò II. Imperatorem improbant. Platina profectò totus contrarius est Hübnero; ille enim palàm profiteretur, Fridericum Innocentio insidias crebriùs struxisse, ut Pontificem è medio tolleret. Addit equidem, extare authores, qui Fridericum à Manfredo filio occisum dixerint, sed quòd hortatu vel consilio Innocentii id factum fuerit, nec verbò meminit. Quin nec meminisse potuit; cum

cum teste experiētiā continuis Manfredi cædibus exploratā , ipse patris ac fratrum sanguine manus polluere non dubitārit, ut Sicilia regno & tandem etiam Imperii scepro potiri liceret. Qua ratione igitur cum hoc hominis monstro vel Innocentius, vel ullus alius Successor Pontifex prava miscere consilia de eradicando Suevorum Ducum stemmate potuit, si in Manfredo radicem conservare voluit? quo item pacto Innocentius Manfredo vel suggestit, vel saltem prava ejus consilia probavit, cum Manfredus Saracenorum se amicum contra Innocentium & hujus Successores ostenderit vel ob unam hanc causam, quod Innocentius scelera Manfredi constanter improbārit, nec Sicilia coronā dignum judicārit? quanta itaque tua vel tuorum tecum est temeritas, ut contra compertam Historiæ veritatem fingas fabulas & summas in Innocentium IV. calumnias? *vide Seriem Romanorum Imperatorum pag. 255. & seq.*

Responsio V. ad V.

PARI temeritate & calumnia, Hübner, petisti Alexandrum IV. nullus enim probatorum authorum facile apparebit tibi, cujus testimonio comprobatum dicas, Alexandro IV. adeo displicuisse Suevorum Ducum stemma, ut id radicitus evulsū voluerit: Veteres quippe & Recentiores authores de Alexandro IV. hac super re non scripsere aliud, quam quod Manfredum primò salutaribus monitis; dein verò Ecclesiasticis pœnis emendari cupiverit coronā regiā indignissimum parricidam. Si tibi itaque & tui simillimis sociis præplacuisse in laudes Pontificum excurrere; amplissimum vobis campum aperuisset Platina, qui inter laudes maximas hanc dicit Alexandro IV. coronidem: *hujus Pontificis vita cerè ab omnibus mirificè laudatur.* Ex hoc idcirco authore cum ante te Magdeburgici nonnulla Pontificum malefacta tam solerter excerpserint, cur rectè facta non lubet transcribere? an fortè major sit autoritas Platinæ, cum vituperat, quam dum laudat?

Responsio VI. ad VI.

AT saltem nullā temeritatis notā, nisi per summam injuriam notari se posse credit cum sociis Scriptoribus Hübnerus, dum haud desinunt scribere ac pingere absque ulla erroris formidine trabalibus litteris, Clementis IV. crudelem sententiam ab eodem in Fridericum Austriae & Conradinum Sueviae Duces latam, atque Carolo Andegavensi dictatam his verbis.

bis: *Vita Conradini mors Caroli: mors Caroli vita Conradini.* Est haec sententia Clementis IV. Ita habet Hübnerus & Hübnero simillimi. Verum vel apertam falsitatem, vel nimiam certè credulitatem Hübnero ante oculos ponunt simul Historia, & hujus pedissequa Chronologia plurimis stipata auctoribus. Fac amabo paululùm saltem inspicias D. Antoninum, Ciaconium, Platinam, Ptolomæum Lucensem, Claudium Clementem, Gretserum & plurimos RR. quorum aliqui inter encomia Clementis IV. istud etiam posuere: *prophético ore prädixit Clemens futuram cladem Conradino, cum copis Italiam penetranti.* Alii stricto contra Clementis IV. calumniatores calamo sinceræ Historiæ partes tuentur adminiculis maximè à Chronologia petitis, quæ suo calculo confirmat, Conradinum Italiam cum exercitu petiisse mense Junio an. 1268. eundem victum ac captum fuisse à Carolo Andegavensi mense Octobri ejusdem anni; Clementem IV. verò in mortuorum numerum venisse eodem adhuc anno 3. Kalendas Decembris. Conradinum denique ferale Neapoli theatrum conscendisse 29. Oct. an. 1269. Ita Gallorum Annales referunt teste Brietio in sua Chronologia; ita habet *Speculum Honorum Austriae*, in quo Conradinus à Carolo per integri anni spatium in Italia circumductus dicitur, ut Carolus haberet triumphum, Conradinus verò mœroris materiam uberrimam. Hoc eodem modo ad annum 1269. tristia Conradini fata componunt auctores tot, quot quot de vitis tum Pontificum, tum Imperatorum inspexi. Solus fortè Hübnerus ut falsitatem Historiæ diversorum temporum colore tegat, ait tomulo III. fol. 266. in Neapolitana Historia de Conradino & Clemente IV. hunc annò 1269. extinctum, illum verò annò 1268. capite plexum fuisse. At quàm parùm cautè hìc ambulaveris, nondum advertis, Hübnerè? Centuriatores enim tui tecum haud sentiunt, qui Clementis IV. obitum in annum 1270. distulerunt minimè tecum solliciti de annorum serie ita aucta, ut Chronologia juxta tuum calculum anno uno, juxta Centuriatorum verò duobus nimium quantum excreverit. Imò & tu tecum pugnas vehementissimè; tomulo enim V. fol. 557. ais in Badensi Historia, Conradinum & Fridericum Duces capite plexos fuisse annò 1269. En quàm bellè concordent Historia Badensis & Neapolitana tuò calamò conscripta!

Oppones fortassis equidem, parùm referre, an Clemens IV. anno 1268. vel 69. vel 70. diem suum obierit; nullum enim istorum annorum repugnare crudeli illi sententiæ aut consilio, quam sic pronuntiavit: *vita*

Conradini mors Caroli &c. At repono tibi: si ita res habet, cur & Centuriatores tui non custodiêrunt magis reliquorum Chronologorum sententiam? cur diversam iniistis viam? metuistis nempe, istud ex vobis quæri, qua ratione Clemens IV. per suam sententiam aut suum consilium occidere potuerit Conradinum an. 1269. cùm ipse annò 1268. jam mortem oppetierit? Cedam tamen & hic non parùm tibi transmittendi, ut ajunt, non concedendi animò, Clementem IV. hanc reverà edixisse sententiam: sed tum tu pronuntia, quo tempore, quo loco, quibus testibus edixerit? Respondebis tu quidem promptissime more tuo: edixit sententiam presente Carolo Conradini hoste paulò ante feralem sententiam. Ita profectò te dicere mihi jure fingo, tamen nec autoritate ulla, nec ratione dicta tua firmare queas. Sed amabo, quis tibi deinceps sic fidem tribuat? quis verbis tuis credat? Ex probato itaque Historico ut tandem tuis fabulis quicquam veri inferas, lege librum, cui titulus *Deſterreichiſcher Ehren Spiegel/ & Marchionum Badensium Historiam Francofurti annò 1695. editam*, in quorum primo fol. 192. in altero fol. 128. sinceram Historiam cum Chronologia conjunctam deprehendes. Invenies nempe Conradini mortem luctuosissimam longè magis imputari Ottocaro Bohemiæ Regi, quàm Clementi IV. pridem defuncto. Et sanè circumstantiæ omnes perorant Clementis innocentiam, Ottocari verò noxiam redarguunt cum Carolo Andegavenſi amicitiam; cum Austriæ Archi-Duce autem, & Sueviæ Ducibus perpetuam hostilitatem. Qua fronte igitur, Hübner, tantopere infimulas Clementem, silentiò autem præteris Ottocarum aliàs à te tam atrò calculò notatum? tu sanè cum Hebræis absolveres facilè Barrabam, ut Christum, aut certè Christi Vicarios in crucem ageres.

Responsio VII. ad VII.

ADMIRATIO jure universos subeat, quòd Hübnerus nunc Clementem IV. Germanis, nunc Nicolaum III. Gallis exosum reddere cupiat, dum hunc in Gallorum cædem, illum verò in Conradini necem conspirasse nontardat scribere. Authorem rursus non affert, testibus caret, argumentis destitutus est penitus. Ad Danièlem igitur judicem cum mendacibus senibus denuo abeat, ut contra Susannam culpam & causam proponat, non tamen probet, sed sententiam ut audiat calumniatoribus & contumeliosis debitam.

Respon-

Responſio VIII. ad VIII. & IX.

MULTA nimiùm & gravia ſunt, quæ Hübnerus adverſus Bonifacium VIII. conſarcinavit. Indulgendum foret quidpiam tam ipſi, quàm aliis Romanorum Pontificum cenſoribus, ſi eam methodum ſibi ſervandum exiſtimâſſent, quam in uno alteroque authore etiam Catholico fortè inveniunt. Platina methodus cùm ſæpe placuerit, utinam placuiſſet ſemper; Platina enim etſi Bonifacii VIII. geſta potiùs deformare, quàm deſcribere multis fuerit viſus, atque ſic atrum nimis calamum iis porrexerit, quibus inter ſcribendi curas fuerat, Pontifices Romanos denigrare; is tamen remotiſſimus eſt tum ab Hübnero, tum ab aliis Scriptoribus non Pontificiis; hi enim inſtar Evangelicæ veritatis ſuis ea occinunt, quæ Platina tanquam incertiſſima, & non niſi à Bonifacii calumniatoribus ſparſa commemorat. Nos ne longitudine lectori faſtidium pariamus, variorum authorum teſtimonia ob oculos ponemus, ut tam amicus, quàm inimicus Bonifacii colligat, quid vel in amico laudet amicus, vituperare verò non poſſit inimicus.

Bonifacii itaque VIII. integritatem ſummopere comendat ipſum Concilium Viennenſe in Gallia ſub Clemente V. celebratum, quod Bonifacii VIII. electionem fuiſſe legitimam pronuntiavit, eos proinde tanquam calumniatores condemnavit, qui de ambitu & adhibitis dolis Bonifacium inſimulârunt. Bonifacium item legitimum Pontificem dixerunt omnes, duobus Cardinalibus de Columna exceptis, quamvis & hi duo cum Purpuratorum Patrum penè univerſo Collegio ſuaſerint Cœleſtino V. ultro neam Pontificatûs abdicationem, in quam ſolus Cardinalis Urſinus non conſenſiſſe traditur. Bonifacium omni crimine non minùs liberat Vecerius Historicus in vita Henrici VII. Imperatoris, qui unà cum Concilio Viennenſi teſtatum omnibus voluit, ideo diris omnibus ita traditum fuiſſe hunc Pontificem à Philippo Pulchro Gallia Regè, quòd Imperii ſceptrum Germanis ſervandum, Gallis verò nuſpiam concedendum eſſe ſtatuert, ringente Philippo Regè arrogantiffimo. Bonifacii VIII. innocentiam editò librò ſolidiſſimè defendit Ægidius Columna adverſus Philippum Regem & duos ſibi ſanguine junctos Cardinales de Columna, cujuſ teſtimonium paſſim ab integræ fidei authoribus æſtimatur maximi, quòd ſpreto ſanguinis affectu & honoribus à Regè Philippo oblatis ſteterit pro parte

parte veritatis. Testimonium pro Bonifacio contra Philippum dixit etiam Genebrardus author Gallus, qui ex D. Antonino perhibet, tam Philippum quam tres Successores Galliae Reges, Ludovicum nempe Huttinum, Philippum V. seu Longum fratres, & Carolum Pulchrum tam subito & infelici fato fuisse extinctos, puniente Divina Nemese in patre filios, & in filiis parentem; quod Bonifacium VIII. praeter morem Galliae Regum tum armis tum odium infectati fuerint. Ludovicus certe non nisi duobus, Philippus Longus quinque, Carolus sex annis post patrem mortuum Galliae sceptro potiti sunt; quae fata, teste eodem D. Antonino, vates Morianensis in Gallia Episcopus Philippo Pulchro praedixit, cum per Nogaretum ducem suum Philippus capi iussit Pontificem. Bonifacium adhuc ab omni graviore macula absolutum dicunt Joannes Rubeus ex D. Benedicti familia author eruditissimus, qui libro satis copioso eundem Pontificem dilaudavit. Cum Rubeo concenserunt Odericus Raynaldus, Abrahamus Bzovius, Justinianus Chronographus, Richardus Abbas S. Justinae, & cum multis Recentioribus Mauclerus Doctor Sorbonicus, cujus longissima dissertatio pro Bonifacii honore legi potest tum in ipso auctore, tum in libro recentissimo Adm. R. D. ab Eggs, qui Scriptorum testimonia pro Bonifacio nobis relicta multo labore descripsit. Summas denique laudes ac honores Bonifacio VIII. dixit Roma tota, Italia & Ecclesia pene universa anno praesertim 1605. ubi mandante Paulo V. Pontifice Maximo templum Vaticanum solo aequatum fuit, ut illustrius longè resurgeret. Reserata sunt hic non pauca defunctorum Pontificum monumenta, atque haec inter Bonifacii VIII. Paulus itaque probe memor criminum, quae de Bonifacio hostes sparserant, cadaver mortui lustrare dum jubet, nulla sui parte laesum invenit 15. Octobris an. 1605. etsi annis ab hinc 302. sepulchro fuerit illatum an. nimirum 1303. In tantae rei testimonium ac fidem posteritati conciliandam adducti sunt testes plurimi & conscripta instrumenta publica, quae quibusvis Bonifacii VIII. hostibus vim omnem & arma ademerunt. Vide hac super re citr. Rubeum, Bzovium & Christophorum Ott. Judicet jam aequus arbiter, quid sentiendum sit de ambitione Bonifacii, qua coelestes voces imitatus, ut scribit Hübner, Coelestinum V. à Pontificatu diutius conservando absterruit, judicet inquam num cerebrum sibi in carcere eliserit, & manus arrosarit. Judicet denique, an jure, an per summam injuriam de Bonifacio VIII. dici queat: in-

travit ut vulpes, vixit ut leo, mortuus est ut canis. An non de adversariis æquiori jure hæc audiat orbis universus? contra Bonifacium VIII, Ecclesiæ jura invaserunt hostes multi ut vulpes, grassati sunt ut leones, famam ejusdem arroserunt ut canes.

Responsio X. ad X.

OCCURRIT hinc denique lapis offensionis maximus, quo ita offendit pedem suum Lutherus, ut in Romanæ Ecclesiæ stadio currere, ad metam properare, cursum consummare, & justitiæ coronam comprehendere eum amplius haud delectârit. Lapis ille Jubilæum est, seu Indulgentiæ in Ecclesia Romana constanter laudatæ; quas scire cùm ex Historiæ notitiapendeat plurimum, & easdem ex Historiæ fontibus oppugnent Indulgentiarum osiores; hinc quales ii Scriptores sint, quæ item afferant deprompta ex Historicis testimonia, nunc attendendum.

Contra Indulgentias scripserunt ante alios acerbius quàm ardentius Lutherus, Calvinus, Tilmannus Heshusius & Martinus Kemnitius Brunsvicensis eodem ferè natus tempore, quo Martinus Lutherus Indulgentias odisse cœperat, non zeli, sed invidiæ causâ. Argumenta, quibus quatuor viri hi Indulgentiarum thesaurum extenuant, sunt eruta partim ex Scriptura, partim ex SS. Patribus, partim ex Theologia, partim ex Historia Ecclesiastica. Argumentis his universis ac singulis abundantissimè respondit C. Bellarminus librò suò II. integrò, quem de Indulgentiis scripsit. Sed nec contentus refutatione adversarum partium, præmisit librum alterum, quo explicuit naturam ac proprietates Indulgentiarum, & tum in eodem, tum in libro II. tam copiosis ac solidis argumentis stabilivit Ecclesiæ sententiam, ut argumenta sanè vocari queant insolubilia. A Bellarmini profectò ætate ad nostra usque tempora nemo comparuit, qui Roberto Cardinali respondere sustinuisset. Ego relicis hinc Scripturæ textibus ac Theologorum sententiis plurimis à Cardinale allatis, solum ferè Kemnitium producam in medium; nam is conatus est orbi testari universo, se tandem extitisse authorem illum eruditissimum, cui tum nova, tum antiqua Ecclesiæ Historia aperuerit compertissimos Romanorum errores de Indulgentiarum valore obortos.

Aries opinione Kemnitii fortissimus est, quo facilè evinci existimat, Indulgentias Pontificias Veteri Ecclesiæ per annos mille & ducentos fuisse

ne quidem cognitae. Opinionem suam firmare nititur testimoniis Durandi, D. Antonini, D. Anselmi, Ruperti Abbatis, D. Bernardi, Petri Lombardi, Gratiani & Roffensis &c. Notanda jam prae rebus omnibus authorum horum sunt tempora. Vixit ac scripsit D. Anselmus circ. an. 1043. Rupertus 1120. D. Bernardus 1130. Gratianus & Lombardus 1145. D. Antoninus 1445. Pontifex verò Alexander III. electus fuit an. 1159. Eugenius III. 1145. Paschalis II. 1099. Urbanus II. 1188. Gregorius VII. 1073. Sergius II. 844. Leo III. 796. D. Sylvester 313. Atqui de his Pontificibus singulis occurrunt testes quavis exceptione majores, qui Indulgentias fidei populo concessas fuisse ab iisdem testantur; de Alexandro enim III. testimonium fert Rescriptum, ut vocamus, Archiepiscopo Cantuariensi datum, & Juris Pontificii Corpori insertum *c. quod autem de Penitent. & Remiss.* Pro Eugenio III. testem se sistit D. Bernardus, qui ab eodem vocatus Crucigerorum exercitui in Palaestinam properanti Indulgentias promulgavit. Lege hac de re D. Bernardi librum II. de Consideratione, & in ejusdem vitae compendio librum III. cap. 4. De Paschalis & Urbani II. Indulgentiis testes litteras reliquit Conradus Abbas Urspergensis, qui scripsit circa annum 1215. ait namque Paschalem II. in Synodo Lateranensi an. 1116. habita; Urbanum verò in Concilio circa an. 1099. Clermontii celebrato, indulgentias indulgisse hunc quidem in Palaestinam abituris, illum verò limina Apostolorum petituris. De Gregorio VII. testimonium dicunt ipsiusmet epistolae per multas, quibus impertivit Indulgentias. De Sergio II. silentibus linguis loquitur parium marmor, quod Indulgentias ab eo Pontifice D. Martini in montibus ædem visitantibus concessas & incisas exhibet. De Leone III. in vita D. Suiberti testimonium scripsit D. Ludgerus author vetustissimus. De D. Sylvestro denique & aliis pluribus Pontificibus *extant Romae*, ut loquitur C. Bellarminus, *in antiquissimis Ecclesiis memoriae Indulgentiarum à multis Pontificibus concessarum.* Floruit autem D. Anselmus cum Urbano II. Pontifice; Rupertus Abbas Tuitiensis cum Conrado Urspergenfi; Lombardus & Gratianus cum D. Bernardo; D. Antoninus post hos omnes, velut supra indicatum, Seculo quarto supra decimum. Quo igitur pacto tantis authoribus eodem tempore vel toti, vel magna parte Ecclesiae notissimis haud cognitae fuere Indulgentiae ea aetate concedi solitae? Neminem etiam fugit, Seculo duodecimo vix dum finito ab Innocentio III. aut certè ab Honorio III. confirma-

tos fuisse quatuor Religiosissimos Ordines, nimirum Sanctissimæ Trinitatis atque DD. Dominici, Francisci Seraphici, & Pauli Eremitæ. Non minùs promulgata toti propemodùm orbi terrarum fuit visio illa miraculis referta, qua hominum Servator Christus famulo suo dilectissimo concessit Indulgentias ab æde Portiuncula nominatas, quas in annos singulos absque fixo termino ac meta hominibus nota fideli populo concedendas voluit infinitè dives ac bonus Lagitor munerum Deus. Mirante ipso Pontifice Honorio III. obstupescabant acceptò insolitæ rei nuntiò Episcopi minores, qui ob hoc etiam per longam temporis moram obstitère Francisco cum dictis; *in Ecclesia Romana hætenus usitatum nunquam fuisse Indulgentias concedere perpetuas, sed in annos duntaxat decem aut his pauciores.* Vide hæc de re librum de gestis D. Francisci &c. Quòd verò Kemnitius sæpe memoret ab antiquioribus Seculò duodecimò Scriptoribus de Indulgentiis vix unquam fieri mentionem; nullas item motas fuisse lites aut quæstiones &c. talia enim verò haudquemquam movere aut terrere poterunt; ubi enim hostes non provocant, arma silent; ubi partes adversæ conquiescunt, tribunalia vacant; ubi controversiæ non agitantur, conticescunt Doctores, aut dum ventilare cœperunt obortas de dubiis rerum articulis quæstiones, haud curas intendunt causis aliis, bene gnari, sufficere suam diei malitiam. Natæ sunt cum novis Seculis omnino singulis hæreses omnino novæ; cur verò citiùs contra easdem non pugnàrit Ecclesia Romana, causa erat, quòd citiùs non fuerint natæ, utinam nascituræ nunquam. Si Lutherus nimirum natus fuisset Arianorum loco quintò Seculò, tot adversarios invenisset, quot invenit Arius. Igitur cur nullus vel Patrum Indulgentiarum valorem per quindecim ferè Secula propugnandum in se susceperit, ratio erat, quòd nemo eas validè aut fortiter oppugnàrit. Idem planè responsum placebit Lutheranis illis, qui defendunt Ecclesiam ad Seculum usque tertium, vel ut aliis placet, ad Seculum sextum, vel denique, ut aliis lubet, ad Seculum X. ab omni errore illibatam permanisse: hi enim omnes apprimè intelligunt, in Ecclesia verè Catholica cunctis fidelibus non unum duntaxat, sed multos articulos aut dogmata pro norma Fidei fuisse proposita. Quærenti jam, cur alios articulos primis Seculis tam ardentè propugnàrint & Patres & Concilia, non item alios diversos. Responsum in promptu dabitur: quoniam primis Seculis aliqui articuli oppugnari cœpère, non item alii diversi

aut omnino omnes. Fingatur nihilominus, Seculò primùm duodecimò à Romanis Pontificibus initium fuisse datum Indulgentiis, an ideo sunt rejiciendæ continuò? Minimè gentium: tanta enim potestate, tanta & autoritate pollet, atque Divini Spiritùs fulcitur assistentiâ nunc Romanus Pontifex, quantâ pollebat primis Ecclesiæ Seculis: nisi tamen ostendatur Ecclesiam Romanam omnino à se descivisse, atque adeò à suis cœtibus avertisse Supremi Luminis radios. Hoc autem evenisse, cum cohors Lutherana contendat, hinc oportet vel ipsam, vel Calvinianam, aut aliam ab his diversam in veram evasisse Ecclesiam. Roganti itaque, quo tempore Dei Spiritus omnis doli ac erroris expers revelârit ipsis, in viam erroris abiisse Romanam Ecclesiam, & Babylonem similem factam fuisse, respondebit promptissimè Lutherus cum sectatoribus suis: hunc Superùm favorem sibi Seculò primùm sextò supra decimum obtigisse. Patetur proinde Lutherus cum sociis, *nondum abbreviatam esse Manum Domini ad opitulandum Ecclesiæ suæ, præcipuè in rebus ad Fidei regulas pertinentibus, & quidem his ultimis Seculis.* Parùm idcirco refert, an primis an ultimis temporibus Indulgentiæ à Romano Pontifice fuerint propositæ, nisi alio ex capite demonstretur, Ecclesiam quondam verè Catholicam adeò fuisse aliquo tempore immutatam, ut Supremum Ecclesiæ Caput DEUS eandem penitus dereliquerit, cœlestes simul genii procul abcefferint ab eadem cum dictis: *Curavimus Babylonem, & non est sanata: derelinquamus eam, & eamus unusquisque in terram suam; quoniam pervenit usque ad cœlos iudicium ejus, & elevatum est usque ad nubes.* Jerem. 51.

Jam verò quòd vel Bonifacius VIII. vel ullus alius Romanorum Pontificum Indulgentias Romam petentibus concesserit animò lucrandi pecunias, & quidem modò nequaquam licitò, id passim affirmat Hübnerus mille stipatus sociis; sed quibus assertionem suam roborat fulcimentis, parùm angitur. Ignorat nempe, Romanam Ecclesiam haud rarò colluctatam fuisse cum necessitate gravissima, veluti fuerunt terræ motus integras ferè provincias demolientes; fuerunt Saracenorum aut Turcarum innumerabiles copię nunc Palæstinæ, nunc Græciæ, nunc Italiæ, nunc Hungariæ, nunc Poloniæ, nunc ipsi Germaniæ inhiantes. Fuerunt inter ipsos Christianos Principes bella persæpe toti Ecclesiæ formidanda. Fuerunt non minùs persecutiones Christicolarū acerbissimæ, veluti in Anglia, Scotia, Hybernia &c. Fuerunt aquarum eluviones, annonæ defectus, fames, pestis,

pestis, atque morborum mala plurima. His accesserunt ædes sacræ, seminaria, nosocomia, pauperum domus publicæ ac privatæ, eleemosynæ largissimæ, & varia omnino in Curia Romana munerum ac officiorum genera, quæ tum singula, tum universa ingentem auri summam requirunt, ut rebus his cunctis sit prospectum satis. Num igitur ob has aut his non impares necessitudines nefas sit vel Pontifici, vel hoc indulgente Episcopis minoribus moderatum tributum exigere? an fortè ad aras ministri Lutherani, Calviniani, Zvingliani &c. sua qualiacunque Sacramenta absque ullo peculio suis, ut ajunt, oviculis porrigunt? an non & ipsis poenitentia nummus, veluti vocant, eò est charior, quò ponderosior? an non longè gratior aureus, quàm argenteus?

Verùm, inquires, ob Indulgentiarum usum irrepserunt in Ecclesiam Romanam abusus plurimi. Repono tibi, quisquis ita opponis mihi: an non etiam à tuis ministris ad altare servientibus committuntur defectus multi & abusus plurimi? num idcirco propter abusum tolli quamprimùm cupis laudabilem usum? ex Indulgentiis, aut potius harum usurpatoribus natos fuisse abusus, & fors nasci hodie, doluerunt constanter, & dolet hodie Romanus Pontifex; atque ne nascerentur amplius, statuere unà cum Concilio Tridentino transgressoribus poenas graves. Fac ita statuatur poenas Principes Lutherani suis subditis præconibus, si quando vel nimia tributa à civibus exigunt, vel donariis nimiùm inhiant, & ovestondent, vel abusus non cavent, dum vel Matrimonii assistunt, vel natas proles Baptismatis undâ abluunt, vel suam coenam adornant, vel à peccatis absolvunt, vel mortuos ad tumulum deducunt, nunquam non memores suæ crumenæ. Hæc si præstiterint viri, inquam, Principes Lutherani, vix ipsis sufficientes satellites & apparitores, ut præconum suorum defectus & excessus, non usus, sed abusus indictis poenis è medio tollant. He-

li filiis profectò simillimos eosque plurimos cernere
erit oculo vel perfunctoriè
vigili.